

Komenda Wojewódzka Policji
w Rzeszowie

*Sprawozdanie roczne
dot. stanu bezpieczeństwa i porządku
publicznego na terenie województwa
podkarpackiego w 2009 r.*

Rzeszów, marzec 2010 r.

1. Charakterystyka stanu i struktury przestępczości na terenie województwa podkarpackiego w 2009 r.

Województwo podkarpackie zaliczane jest do najbezpieczniejszych województw w kraju. Wskaźnik zagrożenia przestępczością na 100 tys. mieszkańców jest najniższy w kraju. Dla województwa podkarpackiego wyniósł w 2009 r. - 1842,6, przy średniej krajowej wynoszącej 2960,6.

W 2009 roku na obszarze województwa podkarpackiego stwierdzono popełnienie 38 702 przestępstw tj. o 1,7 % więcej niż w 2008 r., w tym 1 379 czynów karalnych popełnionych przez nieletnich. W 2009 roku wszczęto 36 090 postępowań tj. o 659 więcej niż w 2008 r. (1,9 %). W toku prowadzonych postępowań przygotowawczych ustalono 21 304 podejrzanych, w tym 1414 nieletnich. Wykrywalność ogólna przestępstw wyniosła w 2009 r. 72,2 % i utrzymała się na podobnym, wysokim poziomie jak w 2008 r.

a) Zagrożenie przestępczością kryminalną.

Poczucie bezpieczeństwa determinowane jest w znacznym stopniu zagrożeniem przestępczością o charakterze kryminalnym. Przestępczość kryminalna dominuje w największych ośrodkach miejskich. Najbardziej zagrożonym przestępczością jest miasto Rzeszów i powiat rzeszowski, a także inne większe ośrodki miejskie w województwie podkarpackim tj.: Krosno, Przemyśl, Tarnobrzeg, Stalowa Wola, Dębica, Mielec.

W 2009 roku na terenie województwa podkarpackiego stwierdzono 23 852 przestępstwa kryminalne tj. o 5,5 % więcej niż w 2008 roku. Wykryto natomiast 13 709 co pozwoliło uzyskać wykrywalność na poziomie 56,7 % tj. o 1,1 % wyższą niż w 2008 r. Ustalono 10 496 podejrzanych, z czego 1300 to osoby nieletnie.

Wśród przestępstw najliczniejszą kategorię stanowiły przestępstwa przeciwko mieniu, których w 2009 r. stwierdzono 17 535. Ich liczba utrzymała się na podobnym poziomie co w 2008 r. Wykryto 8 174 tj.: 45,8 %. Wykrywalność była niższa od uzyskanej w 2008 r. o 1,9 %.

Spośród przestępstw kryminalnych przeciwko mieniu najliczniejszą kategorię stanowiły kradzieże cudzej rzeczy i kradzieże z włamaniem.

W 2009 r. na obszarze województwa podkarpackiego odnotowano 5 801 kradzieży cudzej rzeczy tj. o 273 mniej niż w 2008 r. (4,5 %). Wykryto sprawców 1724 kradzieży. Wykrywalność wyniosła 29,2 % i była niższa o 0,5 %.

W kategorii kradzież z włamaniem stwierdzono popełnienie 4177 przestępstw tj.: o 437 więcej niż w 2008 r. Wykryto 1397 przestępstw tj.: 32,3 %, wykrywalność była niższa o 3,1 %.

W minionym roku w województwie podkarpackim dokonano 524 przestępstw rozbójniczych tj. o 23 mniej niż w 2008 r. Spośród tej liczby wykryto 356 tj. 66,5 %. Wykrywalność była niższa o 4,4 %.

W ubiegłym roku znacząco spadła liczba kradzieży samochodów. W ciągu 2009 r. stwierdzono ich 94 tj.: o 36 mniej niż 2008 r. Wykryto 36 tj. 38,3 %. Wykrywalność wzrosła o 12 %.

W kategorii przestępstw przeciwko życiu i zdrowiu liczba popełnionych przestępstw wyniosła 1326 i było to 1,1 % mniej niż w 2008 r. Wykrywalność wyniosła 82,1 % i utrzymała się na podobnym wysokim poziomie.

W kategorii przestępstw przeciwko życiu i zdrowiu dominowały bójki i pobicia oraz uszczerbek na zdrowiu. W ubiegłym roku odnotowano 627 bójek i pobić. Zagrożenie tymi przestępstwami utrzymało się na podobnym poziomie. Wykryto 467 tj. 74,4 %, o 2,3 % więcej niż w 2008 r..

W 2009 roku stwierdzono 579 przestępstw – uszczerbek na zdrowiu. Ich liczba utrzymała się na tym samym poziomie co w 2008 r. Wykryto 521 tj.: 89,8 %.

W 2009 r. popełniono w województwie podkarpackim 26 zabójstw z których 19 zostało wykrytych tj. 73,1 %. Najwięcej zabójstw odnotowano w powiecie rzeszowskim – 6 i przemyskim – 5.

W zakresie przestępczości narkotykowej na obszarze województwa podkarpackiego stwierdzono 1135 przestępstw narkotykowych, dynamika wyniosła 99,4 %. Uzyskano wykrywalność na poziomie 97,3 %. Mankamentem jest mała ilość spraw z art. 59 Ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii (udzielanie w celu osiągnięcia korzyści majątkowej). Natomiast pozytywnym zjawiskiem, jest fakt, że na terenie województwa podkarpackiego w trakcie trwania operacji Mak – konopie 2009 zlikwidowano najwięcej nielegalnych upraw, ogółem 28. W chwili obecnej w strukturach pionów kryminalnych wszystkich komend funkcjonują zespoły ds. narkotyków, które zajmują się zwalczaniem tego typu przestępczości.

W 2009 roku w KMP/KPP w większości funkcjonowały nieetatowe zespoły ds. nieletnich, tylko 4 jednostki powołały zespoły etatowe. Wszystkie zespoły umiejscowione zostały w pionie prewencji. W ich skład weszli zarówno policjanci pionu prewencji jak i kryminalnego. Zakres działania obejmował zarówno profilaktykę jak i ściganie nieletnich sprawców czynów karalnych.

Groźnym przykładem rozwoju patologii społecznych jest przestępczość nieletnich, połączona ze wzrastającą agresywnością zachowań. Nieletni są sprawcami wielu poważnych kategorii przestępstw. W 2009 roku na terenie woj. podkarpackiego 1414 nieletnich popełniło 1379 czynów karalnych o charakterze przestępstw. Stanowią one 3,6 % do ogółu przestępstw stwierdzonych. Dominująca liczba czynów popełnionych przez osoby nieletnie skierowana była przeciwko mieniu. W 2009 r. zmniejszyła się liczba czynów karalnych o charakterze przestępstw głównie w zakresie kradzieży cudzej rzeczy oraz rozbojów i wymuszeń rozbójniczych, zwiększyła głównie w zakresie ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii. W 2009 r. w miastach zaistniało 61,7 % czynów (w 2008 r. – 60,6 %). Daje się zauważyć większy spadek przestępczości nieletnich stwierdzonej na terenach wiejskich niż w terenie miejskim.

Najbardziej uciążliwą społecznie jest drobna przestępczość i wybryki o charakterze chuligańskim, w szczególności nastawione na dewastację mienia społecznego i prywatnego. Problem ten odnosi się również do pseudokibiców oraz uczestników imprez masowych. Skuteczność zapobiegania i zwalczania tych form przestępczości przez Policję w dalszym ciągu nie jest zadowalająca.

b) zagrożenie przestępczością gospodarczą i korupcyjną.

W 2009 roku jednostki organizacyjne Policji w woj. podkarpackim wszczęły 2466 postępowań przygotowawczych o przestępstwa gospodarcze tj.: o 179 więcej niż w 2008 r. Na materiałach operacyjnych wszczęto 485 postępowań, co oznacza, że około co 5 postępowanie zostało wszczęte na podstawie pracy operacyjnej funkcjonariuszy Policji. W 2009 r. stwierdzono 4551 przestępstw gospodarczych tj.: 500 mniej niż w 2008 r. (wskaźnik dynamiki 90,1 %). Wykryto 4318 przestępstw gospodarczych tj.: 94,5 %.

Najpoważniejsze zagrożenia przestępczością gospodarczą związane są z położeniem woj. podkarpackiego oraz członkostwem Polski w Unii Europejskiej. Wymienione czynniki powodują, że woj. podkarpackie zagrożone jest przestępczością polegającą na przemyśle, nielegalnej produkcji i wprowadzaniu do obrotu towarów objętych akcyzą (głównie wyroby tytoniowe i alkoholowe). Ponadto zagrożenia przestępczością gospodarczą występują w zakresie wyłudzeń w sektorze bankowym, w szczególności w kredytowaniu sprzedaży ratalnej oraz wyłudzeń na szkodę firm leasingowych, uszczupień podatku dochodowego od osób fizycznych i prawnych oraz wyłudzeń zwrotu podatku VAT, wyłudzeń mienia w krajowym obrocie towarowym, naruszeń praw autorskich i znaków towarowych, zwłaszcza nielegalnej produkcji i wprowadzania do obrotu wyrobów markowych firm oraz płyt CD,

DVD i programów komputerowych, przestępczości związanej z nielegalną produkcją i dystrybucją paliw.

W 2009 roku na obszarze woj. podkarpackiego wszczęto 176 postępowań o przestępstwa korupcyjne tj. o 10 więcej niż w 2008 r. Stwierdzono natomiast 467 przestępstw korupcyjnych tj. o 5,4 % więcej niż w 2008 roku. Wykryto natomiast 466 przestępstw.

c) działalność prewencyjna podkarpackiej Policji.

Na stan bezpieczeństwa i porządku publicznego duży wpływ mają imprezy masowe, w szczególności o charakterze sportowym. W 2009 roku jednostki podkarpackiej Policji zabezpieczyły 540 imprez masowych, ponadto 91 przejazdów uczestników imprez masowych. Do działań związanych z zabezpieczeniem imprez masowych skierowano ogółem 21 151 policjantów. Szacunkowe koszty poniesione na zabezpieczenie imprez masowych wyniosły ogółem 2 380 588 zł. Odnotowano 19 chuligańskich ekscesów, zatrzymano 198 osób, w tym 35 nieletnich. Ponadto podczas imprez masowych zatrzymano 57 osób do wytrzeźwienia. Skierowano do sądów za wykroczenia popełnione podczas imprez masowych 171 spraw. Liczba spraw skierowanych do sądów za przestępstwa wyniosła 128 (w tym 35 przeciwko nieletnim).

d) bezpieczeństwo w ruchu drogowym na terenie woj. podkarpackiego.

W 2009 roku na terenie województwa podkarpackiego zaistniało 2 162 wypadki, w których 220 osób poniosło śmierć, a 2 744 osoby doznało obrażeń ciała. Odnotowano również 17 513 kolizji drogowych.

W porównaniu do roku 2008 nastąpił:

- spadek liczby wypadków o 197 tj. o 8,4 %,
- spadek liczby osób zabitych o 14 tj. o 6,0%,
- spadek liczby osób rannych o 262 tj. o 8,2 %,
- wzrost liczby kolizji o 374 tj. o 2,2 %.

Z danych wprowadzonych do Systemu Ewidencji Wypadków i Kolizji wynika, że w 2009 r. na terenie województwa podkarpackiego sprawcami 1 751 wypadków (81,0% ogólnej liczby), w których zginęło 159 osób (72,3% ogółu ofiar śmiertelnych), a rannych zostało 2 362 osób (86,0% ogólnej liczby osób rannych) byli kierujący pojazdami, w tym:

- kierowcy samochodów osobowych, którzy spowodowali 1 323 wypadki drogowe, w których zginęło 122 osoby, a 1 822 doznało obrażeń ciała, 2008 r. - 1 392 wypadków, 118 – zabitych, 1 988 rannych.
- rowerzyści i motorowerzyści - 209 wypadków, 14 zabitych, 221 rannych, 2008 r.– 231 wypadków, 16 zabitych, 239 rannych,
- kierowcy samochodów ciężarowych – 105 wypadków, 11 osób zabitych, 143 rannych, 2008 r.– 129 wypadków, 12 zabitych, 162 rannych,
- motocykliści 55 wypadków, 9 zabitych, 96 rannych 2008 r.– 60 wypadków, 7 zabitych, 96 rannych.

Do najczęstszych przyczyn wypadków powodowanych z winy kierujących należały:

- niedostosowanie prędkości do warunków ruchu – 29,8%,
- nieudzielanie pierwszeństwa przejazdu – 23,9%,
- niezachowanie bezpiecznej odległości między pojazdami – 8,2%,
- nieprawidłowe wyprzedzanie – 7,9%,
- nieprawidłowe przejeżdżanie przejścia dla pieszych – 5,2%.

Osoby piesze były sprawcami 268 wypadków (12,4% ogólnej liczby), w których zginęło 43 osoby (19,5% ogółu ofiar śmiertelnych), a 226 doznało obrażeń ciała (8,2% ogółu rannych).

Do podstawowych przyczyn wypadków powodowanych z winy pieszego należały:

- nieostrożne wejście na jezdnię przed jadącym pojazdem – 60,8%,
- nieostrożne wejście na jezdnię zza pojazdu, przeszkody – 10,8%,
- stanie lub leżenie na jezdni – 8,6%,
- przekraczanie jezdni w miejscu niedozwolonym – 8,6%.

Na terenie woj. podkarpackiego w 2009 roku odnotowano 248 wypadków drogowych tj. 11,4% ogólnej ich liczby spowodowanych przez nietrzeźwych uczestników ruchu drogowego (co 9 wypadek).

W ich wyniku 31 osób poniosło śmierć (co 7 zabity), a 302 doznało obrażeń ciała (co 9 ranny) a w 2008r. – odpowiednio 278 wypadków, 54 osoby zabite, 322 ranne).

Najwięcej wypadków spowodowali nietrzeźwi kierujący pojazdami – 173, w których zginęło 18 osób, a 237 doznało obrażeń ciała (w 2008r. – odpowiednio 200 wypadków, 32 zabitych, 259 rannych).

Nietrzeźwi piesi spowodowali 75 wypadków, w których śmierć poniosło 13 osób, a 65 doznało obrażeń ciała (w 2008r. – 78 wypadki, 22 zabitych, 63 rannych).

W 2009 r. policjanci ujawnili ogółem 7 698 przypadków kierowania pojazdami w stanie nietrzeźwości oraz w stanie po użyciu alkoholu, z czego 3 612 przypadki (46,9%) ujawnili policjanci służby ruchu drogowego.

W 2009 r. policjanci ujawnili ogółem 6 685 przestępstw związanych z kierowaniem pojazdami w stanie nietrzeźwości (art. 178a kk), w tym 3 472 popełnionych przez kierujących pojazdami mechanicznymi (art. 178a § 1 kk). Policjanci pionu ruchu drogowego ujawnili 2 990 przestępstw z art. 178a kk, w tym 1 563 z art. 178a § 1 kk.

e) działalność logistyczna i wspomagająca podkarpackiej Policji.

Budżet KWP w Rzeszowie w 2009 roku wyniósł 366 722 552 zł. W ramach powyższych kwot zrealizowano:

- wypłaty wynagrodzeń i pochodnych: 282 157 050 zł,
- wypłaty świadczeń dla funkcjonariuszy: 13 767 865 zł,
- wydatki rzeczowe i majątkowe: 70 797 637 zł.

Na koniec 2009 r. KWP w Rzeszowie nie posiadała zobowiązań wymagalnych, świadczenia funkcjonariuszy zostały w całości zrealizowane.

W 2009 roku zrealizowano szereg inwestycji, które znacząco wpłynęły na poprawę warunków pracy policjantów i pracowników tj.:

- oddanie do użytku KPP w Jarosławiu (wartość inwestycji 34 483 200 zł),
- remont Komendy Miejskiej Policji w Tarnobrzegu,
- remont elewacji budynku KWP w Rzeszowie,
- remont kompleksowy budynku KPP w Dębicy,
- remont kompleksowy budynku KPP w Przeworsku,
- remont kompleksowy siedziby OPP w Zaczerniu,
- remont kompleksowy stacji obsługi w Zaczerniu.

W ubr. zakupiono sprzęt kwaterunkowy do nowej siedziby KPP w Jarosławiu na łączną kwotę 796 456 zł. W ramach programu modernizacji Policji, zrealizowano zakupy wyposażenia kwaterunkowego, techniki biurowej, policyjnej oraz innego sprzętu na łączną kwotę 750 000 zł. W nowe mundury wyposażono 896 funkcjonariuszy.

Na koniec 2009 roku jednostki Policji województwa podkarpackiego eksploatowały 854 sztuki pojazdów oraz 56 sztuk pozostałego sprzętu transportowego czyli łącznie 910

jednostek sprzętu transportowego. W okresie 2009 r. wprowadzono do eksploatacji 323 sztuki fabrycznie nowych pojazdów i 3 przyczepy.

W 2009 r. wszystkie pojazdy przejechały 14 mln 179 tys. 482 km. W porównaniu do 2008 r. przebiegi kilometrów zmniejszyły się o 968 tys. 429 km.

2. Opinia społeczna a skuteczność działania podkarpackiej Policji.

Opinia społeczna jest nieodłącznym elementem oceny pracy Policji. Policja należy bowiem do służb społecznego zaufania, których działalność jest pilnie obserwowana.

Skuteczność Policji wg mieszkańców województwa podkarpackiego - 63 % uważa, że Policja jest skuteczna, 20 % nie ma zdania, natomiast 18 % uważa, że źle wypełnia swoje obowiązki.

Ocena pracy podkarpackich policjantów pełniących służbę w okolicy miejsca zamieszkania respondentów: 73 % uważa, że Policja dobrze pracuje, 16 % nie ma zdania, a 12 % respondentów uważa, że źle pracuje. Natomiast bardzo obiecujący jest wynik badania poczucia bezpieczeństwa respondentów podczas spacerów po zmroku w okolicy swojego miejsca zamieszkania w woj. podkarpackim tj.: 84 % uważa, że jest bezpiecznie, 13 % jest niebezpiecznie, a 3 % nie ma zdania.

Największe obawy mieszkańców Podkarpacia stanowią piraci drogowi – 41 %, niszczenie mienia przez wandali – 20 %, agresja ze strony osób nietrzeźwych lub narkomanów – 16 %, bójki i pobicia – 16 % oraz napady, rozboje – 15 %.

3. Współpraca na płaszczyźnie międzynarodowej.

Z chwilą wejścia Polski do Unii Europejskiej nasz kraj przyjął na siebie szereg zobowiązań związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa wspólnotowego. Z uwagi na specyficzne położenie województwa podkarpackiego w bezpośrednim sąsiedztwie z Ukrainą i Słowacją, zewnętrzne granice województwa podkarpackiego są jednocześnie granicami Unii Europejskiej. W związku z tym zachodzi konieczność doskonalenia policyjnej współpracy międzynarodowej w zakresie zapobiegania i zwalczania przestępczości transgranicznej.

Komenda Wojewódzka Policji w Rzeszowie prowadzi aktywną współpracę na płaszczyźnie międzynarodowej z partnerami z krajów sąsiadujących z województwem podkarpackim. Priorytetem dla podkarpackiej Policji jest współpraca z Milicją ukraińską oraz Policją słowacką. Współpraca ma na celu zapobieganie negatywnym zjawiskom przestępczym i zwalczanie przestępczości o charakterze międzynarodowym.

Skoncentrowana jest na wymianie informacji o zjawiskach i zdarzeniach przestępczych oraz pojawiających się nowych formach przestępczości, wymianie informacji na temat systemów

prawych obowiązujących w danych krajach, doskonaleniu kanałów wymiany informacji i form współdziałania. W kontekście mających się odbyć Mistrzostw Europy w Polsce i Ukrainie w 2012 roku jest to ważny obszar działalności dla podkarpackiej Policji.

W 2009 roku KWP w Rzeszowie zrealizowała projekt, współfinansowany przez Unię Europejską, pod nazwą „Rozwój polsko – słowackiej współpracy transgranicznej w zakresie zapobiegania i zwalczania przestępczości”. W trakcie realizacji jest rozpoczęty w 2009 r. projekt pn. „Angielski na służbie! – szkolenia dla małopolskiej i podkarpackiej Policji i Straży Granicznej w ramach przygotowań do EURO 2012”. KWP w Rzeszowie została zaproszona do udziału w projekcie opracowanym przez warmińsko – mazurską Policję pn. Leonardo da Vinci dot. prowadzenia działań policyjnych w zakresie organizacji i zabezpieczania szlaków komunikacyjnych w związku z przepływem osób oraz towarów podczas międzynarodowych imprez sportowych.

4. Podsumowanie stanu bezpieczeństwa na obszarze woj. podkarpackiego.

Na podstawie przytoczonych wyżej najważniejszych wskaźników obrazujących stan przestępczości w województwie podkarpackim, zauważyć należy, że zagrożenie przestępczością kształtuje się na podobnym poziomie jak w 2008 r. Nadal dominują przestępstwa o charakterze pospolitym tj.: kradzieże cudzej rzeczy, kradzieże z włamaniem, rozboje, wymuszenia rozbójnicze, bójki i pobicia, uszczerbek na zdrowiu, przestępczość narkotykowa. Te kategorie przestępstw kształtują w oczach społeczeństwa poczucie bezpieczeństwa i wpływają na postrzeganie skuteczności jej działania.

W 2010 r. nasilić się może przestępczość rabunkowa z użyciem broni palnej lub innych niebezpiecznych narzędzi, w szczególności na placówki bankowe, handlowe, kantory. Narastać może przestępczość komputerowa, naruszenia praw autorskich i znaków towarowych, oszustwa w sektorze ubezpieczeniowym i bankowym.

Spodziewać się można nasilenia wszelkiego rodzaju działalności przestępczej w strefie przygranicznej.

Poprawie uległ stan bezpieczeństwa na drogach województwa podkarpackiego, wyrażający się spadkiem liczby wypadków, osób zabitych i rannych.

Opracowano:
Wydział Prezydyalny KWP
w Rzeszowie